

Stručná a mravoučná srdcervoucí rozprava mezi Bratrem Lustigem (Veselým) a Poustevníkem z čarodějnického kopce, který ho navštíví, k nim se připojí Herkommannus, Vitzliputzli, Pasquinus, Marphorius a Lezack, vedou ukrutně krásný rozhovor, který byl v podobě písně na známou čarodějnickou melodii předveden a zapíván černým a bílým Astrotiquem.

Poustevník	Darebák a podvodník je ten tvůj slavný Herkommann.	Vitzli	Co poručí mi pěkného můj pán, velký Herkommann? Nadešel čas, kdy švestková jádra přepočítat mám? Jsem připraven zas škodit a nachystat čin příšerný, že pobaví se kníže temnot, sám ďábel pekelný.
B. Lustig	Sešle na tebe hromy a blesky, já ho dobře znám. Zjev se, Herkommanne, ty který vládneš této zemi, nenech urážet svou čest a spěchej sem bez prodlení.		Kde nesvár, mrzutost a hádka vládne, dobře je mi. Tak zvrhlá rozkoš přinese bolestné utrpení.
Herkom	Hrom do toho! Proces na tebe, právní nakládačku, třesky plesky ať tě skolí, ty drzý posměváčku. Však brzy tě mí sluhové v parukách a taláru, perem jak mečem ztrestají a odsoudí k nezdaru. Zatím se rozptýlím procesem, cháško zpropadená, který můj notář Fitzli Putzli hbitě zaznamená.		Na tom božím světě není, a to myslím, upřímně, nic co by mě překvapilo více, nežli jaký je.
			Nesmí se prozradit, kdo za vše nese vinu, jak v Písmu stojí: hříšníka poznáš dle činu. Pokušení a zarputilá mysl v dosahu způsobí, že ďábel tu získá převahu.

z překladu Kateřiny Bohadlové

Gottfried Benjamin Hancke: **Na jistou sochu** (1727)

Ó ne, vždyť tento duch je bez vší pochybnosti nejpřednější z čertů, má učené i kosti, tenhle má čestný post, ten je Notáriuš, ten v černé knize má o každém pěkný kus.... Tak zvolna vychází ten ďábel ze své hrobky, k letu si, násilník, jak Faust rozvírá krovky, beztak už dávno ví, že vy mu nepláchnete, nechává hrozny zla dozrát k nejzazší metě.

Že hned tak rychle čert vám krky nepoláme? Nevěřte zlosynům, už blízko ho tu máme. Ztrestejte viníky, pomozte zbožným k právu, aby vás nevezl ďas a nespletl hlavu!

úryvek z překladu Stanislava Bohadla

Geisslers Hofcomoedianten

Divadelní soubor Geisslers Hofcomoedianten vznikl na popud Doc. Stanislava Bohadla v roce 2002. Působíštěm a domovskou scénou souboru se zpočátku stává Comedien-Haus v Kuksu (v letních měsících), aby se později (na zimní měsíce) přesunuly do Prahy. Geisslers Hofcomoedianten po necelých 300 letech navazují na původní Geisslerovu hereckou společnost, působící na dvoře hraběte Šporka. Geisslers Hofcomoedianten se nesnaží o doslovnou rekonstrukci původních barokních textů. Jde jim spíše o přesah baroka do současného přebujelého „neobarokního myšlení“. Věří, že se z těchto 300 let starých textů (kolikrát i nevalné umělecké úrovně), vždy dá vytvořit (přeinterpretovat) současné a něco sdělující divadlo. Soubor se s úspěchem zúčastnil řady divadelních festivalů nejen v České republice, ale i v zahraničí (Maďarsko, Slovensko, Rakousko, Itálie, Polsko, USA). Mezi jejich další inscenace patří: Amor tyran, Andromaché, Ani muk! Nepomuk!, Chůdářská trilogie, Lakomec, Ambrosia, Don Juan aneb Strašlivé hodování, Láska ke třem pomerančům, Polibky a další.

Program připravil: Petr Hašek
Použity fotografie nadživotní loutky Fitzli Putzliho od Jiřího Nachlingera
Grafika: Markéta Šlesingrová

www.geisslers.cz

GEISSLERS
HOFCOMOEDIANTEN
nový barokně-divadelní styl

 MINISTERSTVO
KULTURY

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

ABC
divadla Rokoko

Geisslers Hofcomoedianten
uvádějí

Fitzli Putzli

„Portrét Šporkova herkomanského notáře“

divadelní road-movie o cestě ze života do smrti

Tři společensky úspěšní muži (František Š., Antonín Š. a Josef Š.) se vydávají na svoji vysněnou dovolenou do pozemského ráje. Průvodcem se jim stává cestovní kancelář Fitzli Putzli, která je má odvést na zasloužený odpočinek.

Tentokrát se Geisslers ve své hororově-komické divadelní road-movie o cestě ze života do smrti inspirovali barokní ikonografií, kterou v 18. století prosazoval ve svém boji za pravdu a spravedlnost majitel kukského panství, mecenáš umění a zakladatel loveckého řádu sv. Huberta, František Antonín Josef hrabě von Sporck (1662–1738).

V Kuksu ve východních Čechách doposud stojí socha Herkomanna od Matyáše Bernarda Brauna, která symbolizovala patrona všech špatných právníků. Herkomann však měl i svého pomocníka – ďábelského notáře – Fitzli Putzliho, jehož socha taktéž existovala, avšak za nejasných okolností se nedochovala.

Nyní přišla chvíle, aby se Fitzli Putzli opět vrátil a s pomocí Času odhalil skutečnou Pravdu. Zajímá však pravda vůbec někoho?

Sepsali: **Geisslers Hofcomedianen** ¹

Spolupráce na scénáři: **Otakar Faiřr, Michal Novák, Martin Bohadlo a Petr Hašek**

Režie: **Petr Hašek**

Kostýmy: **Kristýna Šrolová a Hana Stehlíková**

Scéna: **Geisslers auto**

Hudební dramaturgie a korepetice: **Stanislav Bohadlo** ²

Produkce: **Marie Kolářová a Tomáš Michálek**

Hrají:

Fitzli Putzli – **Ivana Huspeková**

František Š. – **Martin Bohadlo**

Antonín Š. – **Václav Chalupa**

Josef Š. – **Aleš Pospíšil**

Fitzli Putzli dámy

Kateřina Pomluvná – **Kateřina Bohadlová /**

Michaela Váňová

Blanka Falešná – **Blanka Vávrová**

Kristýna Závistějščíková – **Kristýna Matějová**

Čas – **Jana Klugarová / Tereza Sedláčková**

Díky:

Jirkovi Nachlingerovi za Geisslers logo

Dádovi Němečkovi za návrh na polep Geisslers auta

Tereze Mikové za uniformu

Předpremiéra: 22. 8. 2009 v Hubertském údolí

u Velké Bukoviny

Premiéra **28. 8. 2009 v Kuksu**

Délka představení: 55 min. bez přestávký

Kontakt: info@geisslers.cz

www.geisslers.cz

¹ s použitím textů „Stručná a mravoučná srdceovnicí rozprava mezi Bratrem Lustigem (Veselým) a Poustevníkem z čarodějnického kopce, který ho navštíví, k nim se připojí Herkommannus, VitziPutzli, Pasquinius, Marphorius a Lazaak, vedou ukrutně krásný rozhovor, který byl v podobě písně na známou čarodějnickou melodii předveden a zazpíván černým a bílým Astrologem. Vytištěno u Tölpela / druhé tištěné vydání v praktickém formátu, po kacířské hříšné reformaci a zmaření stavby křesťanské ANNO MDCCLXIX“ v překladu a přebásnění Kateřiny Bohadlové a „Smuteční milostné slzy velkého žalu ve smuteční řeči nad bolestným odchodem v Pánu zesnulém OTCE CHUDÝCH, Jeho Excelence Vysoce urozeného pána, pana Františka Antonia Svaté římské říše hraběte von Sporck, komorníka tří římských císařů, skutečného tajného rady a královského místodržitele v Čechách, pána na Lysé, Hradišti, Konojedech tec. Předneseny při třídenním pohřbu dne 5. května roku 1738 od Admodum Reverenda Patre Adama Welse, Societas Iesu, nedělního kazatele v rezidenci v Žirči“ v překladu Stanislava Bohadla

² s použitím Dampierových loveckých fanfár a Sporckovských árií (Bonreposká árie, Deset růženců pseudojezuitských)

F. A. Šporck

9. 3. 1662 Heřmanův Městec – 30. 3. 1738 Praha

Nejvýznamnější mecenášská osobnost barokních Čech z řad šlechticů. Jeho šlechtictví bylo však mladé. Obrátil se až jeho otec, negramotný sedlák, kterého události třicetileté války a jeho obratnost stratega vynesly do hodnosti generála kavalérie. Novost Šporckova šlechtictví způsobila, že nebyl starší rodovou šlechtou uznáván za rovnocenného. To však jejím příslušníkům nebránilo v tom, aby ochotně využívali jeho pohostinnosti a skvělé lovy (v duchu zbožné myslivosti založil řád sv. Huberta).

Největším přínosem hraběte F. A. Šporcka byly lázně a budoucí špitál na jeho východočeském panství v Choustníkově Hradišti. Založil je na zelené louce a nazval Kuks. Tato obdivuhodná konfigurace budov posazených na obou březích řeky Labe – rezidenční partie s jeho bytem a lázněmi v přízemí na jednom břehu a velké stavení s barokním kostelem na druhém – byla dotvořena plastikami Matyáše Bernarda Brauna. Nejslavnější barokní sochař, původem z Tyrol, vytesal pro hraběte dle jeho vlastních návrhů ze skalních bloků v Novém lese Betlém, podivuhodnou galerii plastik s dominantním narozením Páně. Podle svědectví byla doplněna řadou dalších kamenných a dřevěných soch a prostoupena po celém panství poustevnami.

Zásluhou F. A. Šporcka bylo v Kuksu otevřeno druhé nejstarší divadlo v Čechách (1702), v němž dostaly příležitost významné herecké společnosti a osobnosti (H. Rademin). V roce 1724 zahájil hrabě na svém panství – vůbec poprvé v Čechách – pravidelné sezóny italské opery.

Výtvarná, divadelní a hudební kultura představují však jen část ze Šporckových mnohostranných aktivit. Hlavní pozornost věnoval vydávání knih náboženského obsahu, jimiž hodlal obrodit „upadlé“ křesťanství. Výběrem titulů po-dezřelých autorů (jansenistů) a odmítáním církevní cenzury se dostal do ostrých sporů se svými sousedy – žirečskými jezuity. Nejprve došlo k uzavření jeho tiskárny v Lysé nad Labem a poté k radikálnímu inkvizičnímu zásahu a konfiskaci knihovny v Praze i Filozofického domu v Kuksu.

Velkolepá koncepce Kuksu s proslulou galerií personifikaací Ctností a Neřestí, Andělů šťastné a žalostné smrti a samozřejmě Betlém patří k dílům, které Šporckovi, coby investorovi, zajišťují nesmrtelnost. Tyto klady převažují nad všemi jeho zápornými vlastnostmi: moralistním egocentrismem, sudičstvím, hypochondrií a tvrdostí k poddaným, jimiž se navzdory všem svým prohlášením valně neodlišoval od ostatní šlechty, kterou často tak rád káral.

Pavel Preiss

z knihy *Královéhradečtí evropané I-III, 2007 (heslo F. A. Šporck)*

Smuteční milostné slzy velkého žalu ve smuteční řeči nad bolestným odchodem v Pánu zesnulém OTCE CHUDÝCH, Jeho Excelence Vysoce urozeného pána, pana Františka Antonia Svaté římské říše hraběte von Sporck, komorníka tří římských císařů, skutečného tajného rady a královského místodržitele v Čechách, pána na Lysé, Hradišti, Konojedech tec. Předneseny při třídenním pohřbu dne 5. května roku 1738 od Admodum Reverenda Patre Adama Welse, Societas Iesu, nedělního kazatele v rezidenci v Žirči.

„...drzá Smrt stáhla slavného Františka Antonína Josefa von Š. pod zem, a tím vzala život chudým a urozeným utrhlá nemalou ozdoby. Není jediného poddaného, který by se netopil v slzách a nepociťoval bezútěšný žal; tak se jinak zábavný pozemský ráj stává domem smutku. Urozený František Antonín přece spravoval svoje panství 57 let, nikoho z poddaných nikdy nezarmoutil, až teprve 30. dne měsíce března tohoto běžného roku, když vyměnil Pomjívě za Věčné. Zemřít v pokoji, to je tolik, jako zemřít v milosti a v přátelství s Bohem, jak zákon umírání vyžaduje. Domnívám se, že právě tato radost byla štědrému Františkovi udělena. Jeho názory prozrazují jeho smyšlení. Jednou jsem v jeho přítomnosti slyšel hraběte zcela otevřeně říkat: Před časem jsem býval milovník lovu a hudby, ale teď už mě nic netěší kromě dobrého svědomí a mého zdraví. Hled'te, tyto žebráci jsou mými loveckými psy, s kterými chytím Nebeské království. Právě takovým lovcem byla Jeho Excelence. Velká Františkova duše nemohla totiž být nasycena pouhým dýmem nebo prázdnotou marnivého rozveselení, ale toužila a spěchala k dosažení nejvyššího Dobra.“

Úryvek z překladu Stanislava Bohadla

Za Šporckovským „theatrum mundi“, rozvíjeným v „moralizovaných“, naukových i meditačních, architektonicky i plasticky promodelovaných krajinách, se však tyčí velký režisér, zhmotňující své ideje od velkorysých patetických symfonií mnohačlenných souborů až po hravé etudy kuriozních solitérů. Byla to osobnost zmiňaná rozpory pramenícími v rozkolísané povaze egocentrika „až se sklony k exhibicionismu“, hysterického hypochondra a despotickeho neurotika se sklony ke krutosti, řízeného při svém bohatství pocitů společenské inferiority, zmiňaného názorovou „polovičatostí a nedůsledností“, mnohdy neschopného „třdit a porovnávat názory různých autorů“, které k němu doléhali v matoucím mnohohlase, a vrhajícího se střemhlav do akcí, pro něž ho „jedni pokládali za podivína a druzí opět za blázna“, hráče vabank, notorického sudiče, nekritického k vadám vlastním, ale kritizujícího cizí s karatelským patosem mnohahodinových filipik.

Pavel Preiss

z knihy *František Antonín Šporck a barokní kultura v Čechách, 2003*

Fitzli Putzli = Herkomannův ďábelský notář

Herkomann = patron všech špatných právníků

ze Šporckovské ikonografie

Jediné dochované vyobrazení sochy Fitzli Putzliho na rytině Michaela Rentze